

Tavaszi sugártól a természet ébred,
 Hegyen, völgyön, síkon megmozdul az élet
 És nem hagy pihenni;
 Dalok zendülése, zászlók lobogása
 Hívogat bennünket örök bajvívásra,
 Emlékezni, tenni.

Jeltelen sírjokból e napon kiszállnak,
 Körültünk lebegnek a dicsőült árnyak,
 Vértanúk és hősök,
 Buzdítnak, hogy szentelt nyomaikban járjunk,
 Boldogabb jövőt is csak magunktól várjunk
 És legyünk erősek.

Mi pedig, kik ama kort még nem feledtük
 S dicső küzdelmében részünket kivettük
 Verejtékkal, vérrel,
 Mutassuk az útat bölesen intve, óva,
 Melyen viharúzótt nemzetünk hajója
 Biztos parthoz ér el.

S ha örök álomra hajtjuk le fejünket,
 A túlvilágra is kísérjen bennünket
 Hit és remény szava:
 Hogy rég elfelejtett hült poraik felett,
 Szabadsága szárnyán nagygyá emelkedett
 S felvirult a haza.

Lévay József.

Ünnepi beszéd.

Kedves Magyar Testvéreim!

1848. március 15. Kilencvenkét éve ma, hogy megráztad e népet. Hogy zúgó áradatként előntötted a Kárpátok és Adria közé ékelt hazánkat. S azóta minden évben megfürösztjük lelkünket benned.

De hát ki voltál te, mit hoztál, hogy jöttödre zászlódísztt öltött az utca, hogy megkondultak a harangok, imát mondott a pap, hogy gyermekeink kokárdát tűznek a keblükre, szívünk hangosabban dobban, lelkünkben fölriad az önérzet: Magyar-nak lenni!

Te voltál a magyar feltámadás!

Te meghoztad e népnek Szabadságát. E naptól kezdve szabad lett a jobbágy. Magának s nem földesurának dolgozott. Szabad lett a nemzeti gondolat, amely eddig idegen ellenőrzést nyögött. A falu népe részt kapott az ország sorsának intézésében. Te meghoztad magyar és magyar között az egyenlőséget.

Mert e naptól kezdve a törvény előtt egyenlő lett úr és jobbágy: magyar lett mindenki.

De testvériséget is hoztál, a szó szép, magyar értelmében.

Mert testvérévé fogadta a főnemesség és köznemesség a földtúró jobbágyot, aki idáig szolgálja volt. Övék lett a föld, amelyet műveltek, megszűnt a robot, a tized, a kézi napszám, amellyel uraiknak szolgáltak.

És jött a csodás feltámadás ma kilenevenkét éve és az egész világ bámulatára ott lengett árbócunkon a piros-fehérvörös lobogó, hirdetve, hogy vér nélkül győzte le a nemzet önmagát.

Hirdetve a magyar rendek nagyszerű diadalát, akik egy szent érzésben olvadtak össze minden magyar testvérükkel, a néppel.

És nem halt meg egy ember sem, véres hullákat nem sodort árában a Duna, a pesti házak pincéit nem festette pirosra honszerző ősök fiainak vére s a falu háza előtt nem dobolták a rémület hangján a híreket.

Ölekezett minden magyar. Érzésben, akaratban egyek voltak.

Kezükben volt minden tehát, ami egy nemzetet naggyá tehet. És az az egyetakarás csakhamar nagyszerű tettekre ragadta a nemzetet.

A császári uralom megdöbbenve látta, hogy a magyar rendek és a parasztság csodálatos egyetértésben, kéz a kézben dolgoznak tovább.

És jöttek a hazánkba befogadott nemzetiségek, jött az egész császári ármádia, hogy megzavarják ezt a csodás öröminnepet, hogy leszakítsák a magyar égről a szabadság zászlaját. Hogy éket verjenek nemzetünk testébe, hogy egymást marja újból a magyar.

És jött a nemzet önvédelmi harcának pünkösdi-rózsás hajnalhasadása. A magyar ifjúság lánglelkű vezérei, politikai életünk tündöklő csillagai léptek a nemzet élére. Félreverték a harangokat: Tűz van! Ég az egész ország! Körös-körül rátrörték a magyarra!

És mintha látnálak benneteket magyar véreim, hogy tódultok a rémítő kongásra, fúj a szél, viszi a szikrát házatok felé... oltani, mert ha nem, földönfutók leszünk, — úgy tódult a magyar nép apraja-nagyja a Szűzmáriás lobogók alá.

Petőfi Talpra magyar-ja, Kossuth lángoló szavai felrázta az örömtől még bódult magyar lelkeket. Rabok legyünk, vagy szabadok?! — ez volt a kérdés.

Hadvezérek termettek: Bem, Görgey, Damjanich, a megdicsőült tizenhárom s vezetésük mellett egy év alatt megtisztították országunkat ellenségeinktől. 1849 tavaszán észak, dél, kelet és nyugat végein diadalmasan lobogott a nemzeti színű magyar lobogó.

Győztünk, mert egyet akartunk mindnyájan!

Azóta de nagyot fordult velünk a világ...

Ránk törtek akkor is, később is... S huszonkét évvel ezelőtt ebek harmincadjára került ezeréves szép Magyarországnk!

Mint egy szívbemarkoló, csontig, velőkig ható kiáltás zúgott végig az országon 1849 júliusában, hogy lehullott tündöklő egünkről egy világot kápráztató üstökös, elesett Petőfi. A fehéregyházi síkon kozák lovak patái eltaposták szabadságharcunk lánglelkű dalnokát.

Azután jött a fegyverletétel. Jött az elnyomatás rettenetes korszaka...

És jött 1918 novembere és újból rettenetes aggodalom fogta el a szíveket: mi lesz velünk?

Akkor is, ezelőtt húsz éve is reánk szakadt a rabság fekete fellege...

Sokan, különösen ellenségeink, már azt hitték, hogy beteljesedett a költő jóslata: S a sírt, hol nemzet sülyyed el, népek veszik körül...

De Világos után is eljött a feltámadás is!

Trianonra is elkövetkezett végre a húsvéti feltámadás hajnala!

Még nem látjuk magunk fölött, a magyar égen a napot, de tudjuk, érezzük, hogy közeledik már a látóhatár széléhez. Hiszünk benne, hiszen nemzeti imánk szavai húsz esztendő óta: Hiszek Magyarországn feltámadásában!

S amely nép hinni tud, s egyé tud lenni a nagy pillanatokban, annak nincs örök éjtszaka, nincs örök rabság: mert e két dolog, a rendíthetetlen hit és a nemzet aprajának-nagyjának összefogása hatalmasabb erő mindennél a világon s előbb-utóbb: elvezet a feltámadást hozó húsvéhoz!

Magyar Testvéreim!

Uj márciusi szelek döngetik a magyar történelem kapuit!

Jönnek, dübörögnek onnan, ahonnan elindultak 1848 tavaszán.

Feltörni készülnek a magyar élet ősi méhéből azok az erők, amelyek megtartói és vezérlői voltak a magyarságnak évszázadokon át.

A magyarság élete tavaszodik az új március 15 hajnalán!

Hogyan várjuk méltóan?

Higyjünk rendületlenül eljövételében s fogjuk meg egymás kezét szorosán, mindnyájan, akik e hazában vagyunk s magyarnak valljuk magunkat, hogy így találjon az új Március együtt, erősnek, nagynak, nagy dolgokra készülőknek, mint azon a kilenvenkét esztendővel ezelőtti nagy Márciuson!

Magyarok Istene!

Küldd el végre az új Március idusát nekünk, hadd ölelkezzen boldog testvériségben ismét — minden magyar!